

S/P.0812.2.2025.NA

Goleniów, dn. 18 kwietnia 2025 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2025 -04- 24
ZAL.	NR

Pan Rafał Kulas
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu
Prewencji Tortur
Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
biurorzecznika@brpo.gov.pl

W nawiązaniu do pisma KMP.571.17.2024.JW z dnia 12 lutego 2025 r., przekazującego raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Goleniowie przeprowadzonej w dniach od 6 do 9 sierpnia 2024 r., poniżej uprzejmie informuję o realizacji zwartych w nim zaleceń.

1. W dniach od 17 do 21 marca 2025 r. w tutejszej jednostce penitencjarnej przeprowadzono szkolenie dla ogółu funkcjonariuszy i pracowników w zakresie pracy KMPT określonych w OPCAT, podczas którego przypomniano im także o zakazie represji. Jednocześnie, w tym samym okresie, funkcjonariusze i pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie właściwego traktowania osadzonych przez personel penitencjarny oraz odpowiedzialności wynikającej z niewłaściwego ich traktowania. W szkoleniu uwzględniono zapisy m. in. regulaminu Nr 1 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, wzorcowych reguł minimalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących postępowania z więźniami oraz zalecenia Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych. Podczas szkolenia funkcjonariuszom i pracownikom przypomniano o tym, że wszelkie informacje o osadzonych oraz rodzinach osadzonych uzyskane podczas wykonywania zadań służbowych mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów służbowych, a także o konieczności właściwej reakcji na przemoc między osadzonymi. Jednocześnie zaplanowano spotkanie z JM Rektorem Akademii Nauk Stosowanych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie, aby omówić plany współpracy w ramach organizacji dodatkowych kursów i szkoleń dla funkcjonariuszy tutejszej jednostki.
2. Dokonano komisyjnej analizy obowiązującej procedury prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek i w dniu 13 marca 2025 r. opracowano Instrukcję Nr 2/2025 Dyrektora Zakładu Karnego w Goleniowie regulującą powyższą kwestię.

We wskazanym akcie zniesiono szereg obostrzeń opisując sytuacje, w których osadzeni nie podlegają, po opuszczeniu celi mieszkalnej, prewencyjnemu użyciu tego środka, tj.:

- 1) realizacji spacerów, z wyjątkiem osadzonych przebywających w przejściowych celach mieszkalnych oraz odbywających karę umieszczenia w celi izolacyjnej;
- 2) doprowadzenia do łaźni i realizacji kąpieli;
- 3) pracy osadzonych zatrudnionych na terenie jednostki oraz skazanych zatrudnionych poza terenem jednostki w systemie bez konwojenta;
- 4) grupowych spotkań religijnych, w tym uczestnictwa w nabożeństwach (z wyjątkiem indywidualnych postug religijnych);
- 5) grupowych spotkań w związku z realizacją zajęć kulturalno - oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej, zajęć świetlicowych, grupowych spotkań z podmiotami zewnętrznymi i grupowych zajęć terapeutycznych (z wyjątkiem indywidualnych rozmów lub spotkań);
- 6) realizacji kursów doskonalących na terenie Zakładu Karnego w Goleniowie;
- 7) realizacji prawa do zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w Zakładzie Karnym w Goleniowie;
- 8) zmiany miejsca zakwaterowania;
- 9) doprowadzania osadzonych z czynności transportowych;
- 10) gdy wynika to z zaleceń lekarskich (względy medyczne);
- 11) kontroli cel mieszkalnych w zakresie sprawdzenia stanu zabezpieczeń techniczno - ochronnych;
- 12) kontraktu telefonicznego za pośrednictwem samoinkasujących aparatów umieszczonych na korytarzach oddziałów mieszkalnych;
- 13) zapoznawania się osadzonego z aktami sądowymi (pomieszczenie, w którym funkcjonariusz nie przebywa w bezpośrednim kontakcie z osadzonym - oddziela ich krata tzw. „bezpieczne pomieszczenie”) oraz udziału w czynnościach procesowych w formie wideokonferencji, realizowanych w pomieszczeniach do tego wyznaczonych i odbywających się pod nadzorem wyznaczonego funkcjonariusza lub pracownika.

Ponadto w dniach od 17 do 20 marca 2025 r. dla funkcjonariuszy działu ochrony przeprowadzono szkolenie w zakresie prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego podkreślając konieczność właściwego i humanitarnego wykonywania tych czynności. Funkcjonariuszom polecono, aby indywidualnie weryfikowali osadzonych pod kątem zasadności stosowania tego typu środków oraz aby zakładali kajdanki każdorazowo w sposób humanitarny, praworządny i jedynie na czas niezbędny. Zobowiązano także dowódców zmian oraz kierowników działu ochrony do stałej kontroli i nadzoru nad ww. czynnościami. Funkcjonariusze działu ochrony nadal będą cyklicznie szkoleni w kwestii prewencyjnego stosowania środków przymusu bezpośredniego, w tym w postaci kajdanek.

3. Funkcjonariuszom polecono, aby każde prewencyjne wykorzystanie kajdanek podczas badań lub konsultacji lekarskich poprzedzać oceną, czy ich użycie wobec konkretnego osadzonego jest niezbędne do osiągnięcia zamierzonego celu i proporcjonalne do stopnia stwarzanego zagrożenia.
4. Wszyscy osadzeni przyjmowani do jednostki penitencjarnej są niezwłocznie poddani ocenie sanitarno-epidemiologicznej oraz badani przez personel medyczny zgodnie z jego uprawnieniami zawodowymi. W terminie do 3 dni roboczych, zgodnie z treścią § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności, badaniom wstępnym: podmiotowym (wywiad chorobowy) i przedmiotowym (fizykalnym) poddaje się osobę pozbawioną wolności również przez lekarza. Zakład Karny w Goleniowie podejmuje

- starania, w tym zwiększenie liczby zatrudnionego personelu, aby personel medyczny przeprowadzał badanie również osadzonych przetransportowanych z innych jednostek.
5. Funkcjonariusze i pracownicy Zakładu Karnego w Goleniowie są szkoleni z zakresu tematów poruszanych w Protokole stambulskim celem praktycznego stosowania jego wytycznych. W każdym przypadku, w którym istnieje podejrzenie o stosowanie wobec osadzonego przemocy, wszystkie obrażenia ujawnione podczas badania wykonanego przez personel medyczny zgodnie ze swoimi uprawnieniami zawodowymi są dokładnie opisywane w dokumentacji medycznej, uwzględniając rodzaj obrażeń, ich umiejscowienie i wielkość. W przypadku zgody osadzonego na udokumentowanie obrażeń za pomocą fotografii, wykonane zdjęcia stanowią integralną część dokumentacji medycznej. Fotografia zapisana w formie cyfrowej po załączeniu jej do dokumentacji medycznej staje się integralną jej częścią. W związku z powyższym, zgodnie z obowiązującą wykładnią prawną, musi być zabezpieczona przed uszkodzeniem lub utratą, zachować integralność i wiarygodności dokumentacji, zapewniać dostęp do dokumentacji dla osób uprawnionych oraz zabezpieczenie przed dostępem osób nieuprawnionych, a także zawierać dane pacjenta i identyfikować osobę wykonującą fotografię.
 6. Obecność funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego w trakcie udzielania świadczeń medycznych, zgodnie z art. 115 par. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 706 z późn. zm.) jest prawnie możliwa. W takich przypadkach personel medyczny ma obowiązek dopełnienia wszelkich starań w celu zapewnienia maksimum poufności w trakcie realizacji świadczeń medycznych.
 7. Zapewnienie całodobowej opieki medycznej wymusza zamiany systemowe, zapewniające jednakowy standard medyczny we wszystkich jednostkach penitencjarnych. Zmiana legislacyjna w zakresie sprawowania całodobowej opieki medycznej w ramach działań prewencyjnych i profilaktycznych nie spełnia kryteriów zawartych w ustawie o działalności leczniczej. Standard opieki stacjonarnej z całodobowym udzielaniem świadczeń zdrowotnych, innych niż świadczenia szpitalne, zapewniają jednostki, w których strukturach organizacyjnych funkcjonują szpitale. Przyjęcie do przedmiotowej jednostki penitencjarnej osoby, której stan zdrowia tego wymaga, odbywa się na wniosek personelu medycznego w trybie administracyjnym, na podstawie wybranego kryterium transportowego w Centralnej Bazie Osób Pozbawionych Wolności. Realizacja świadczeń zdrowotnych odbywa się w trybie ambulatoryjnym z zapewnieniem 24 godzinnego dostępu do świadczeń medycznych z możliwością udzielania świadczeń zdrowotnych w trybie pilnym. W przypadku nagłego stanu zagrożenia zdrowotnego w rozumieniu ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tj. Dz.U. 2022 poz. 1720 z późn. zm.), czyli stanu polegającego na nagłym lub przewidywalnym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania stanu zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagającego podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia, świadczeń medycznych udzielają zespoły ratownictwa medycznego, zgodnie z dyspozycją osoby przyjmującej zgłoszenie w dyspozytorni medycznej przyjmującej zgłoszenia i obsługującej zgłoszenia alarmowe.
 8. Dokonano analizy praktyki realizacji kontroli osobistej i w dniach od 17 do 20 marca 2025 r. przeprowadzono szkolenie dla funkcjonariuszy działu ochrony z zakresu realizacji czynności kontrolnych wobec osób pozbawionych wolności. Funkcjonariuszom podczas szkolenia przypomniano m. in. o zasadach przeprowadzania kontroli osobistych oraz o tym, że powinny być one przeprowadzane wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Jednocześnie powołano komisję, która dokonała wyznaczenia stref lub pomieszczeń, w których będą przeprowadzane kontrole osobiste osadzonych w oddziałach mieszkalnych. Pomieszczenia te zostaną do końca

- pierwszego półrocza 2025 r. wyposażone zgodnie z § 10 rozporządzenia ministra Sprawiedliwości z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania kontroli skazanych, tymczasowo aresztowanych, miejsc i przedmiotów oraz określania wzorów protokołów tych kontroli. Jednocześnie zobowiązano dowódców zmian oraz kierowników działu ochrony do stałej kontroli i nadzoru nad ww. czynnościami.
9. W dniach od 17 do 20 marca 2025 r., podczas przeprowadzania szkolenia z zakresu realizacji czynności kontrolnych wobec osób pozbawionych wolności, zwrócono uwagę także na konieczność przeprowadzania kontroli osobistych wobec kobiet, w szczególności menstruujących, w sposób nienaruszający ich godności. W II kwartale bieżącego roku zaplanowano dodatkowe szkolenie dla funkcjonariuszy działu ochrony w zakresie prawidłowego przeprowadzania kontroli osobistych ze szczególnym uwzględnieniem kontroli kobiet podczas menstruacji. Jednocześnie należy wskazać, że jeszcze w trakcie trwania wizytacji oddziały mieszkalne wyposażono w jednorazowe podkłady papierowe. Wyznaczone do przeprowadzania kontroli pomieszczenia i strefy będą także na bieżąco doposażone w odpowiedni zapas środków higienicznych oraz pojemniki na odpady.
 10. W związku z przyjętymi przez osoby wizytujące zgłoszeniami osadzonych dotyczącymi zaginięcia składanych próśb, skarg i wniosków, w tutejszej jednostce penitencjarnej zostały opracowane „Procedury dotyczące obiegu i sposobu załatwiania skarg, próśb i wniosków osób pozbawionych wolności w Zakładzie Karnym w Goleniowie”. W dniach od 17 do 21 marca 2025 r. wobec ogółu funkcjonariuszy i pracowników przeprowadzono szkolenie w powyższym zakresie, które pomoże wyeliminować ewentualne nieprawidłowości w tej tematyce występujące w tutejszym zakładzie.
 11. Zgodnie z art. 110 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy przy umieszczaniu skazanego w celi mieszkalnej bierze się pod uwagę w szczególności: decyzję klasyfikacyjną, konieczność oddzielenia skazanego od tymczasowo aresztowanego, potrzebę zapewnienia porządku oraz bezpieczeństwa w zakładzie karnym, zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne, potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród skazanych oraz konieczność zapobiegania samoagresji i popełnianiu przestępstw w trakcie odbywania kary. Dodatkowo przedstawiony w raporcie przypadek niewłaściwego rozmieszczenia osadzonej z niepełnosprawnością intelektualną, oprócz potrzeby szkolenia z zakresu postępowania z osobami z tego rodzaju niepełnosprawnością, wskazuje również na potrzebę wnikliwego analizowania informacji zawartych w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności i odpowiedniego ich wykorzystywania, w omawianym przypadku w szczególności informacji o zwiększonym ryzyku potencjalnego stania się ofiarą przemocy ze strony innych osadzonych.
 12. Zakład Karny w Goleniowie zapewnia osadzonym kobietom wszystkie wymagane środki higieniczne. Ilość wydawanych środków oraz częstotliwość ich wydawania jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Osadzone kobiety otrzymują w trakcie menstruacji niereglamentowaną ilość pakietów higienicznych, wydawane są one według zgłaszanych przez same osadzone potrzeb. Pakiety higieniczne cechuje dobra jakość, produkowane są one przez firmę z długoletnim doświadczeniem na rynku, produkty tej firmy są również dostępne na rynku wolnościowym. Ilość zakupywanych pakietów higienicznych jest adekwatna do istniejących potrzeb, ponadto w 2024 r. nie odnotowano braków powyższego asortymentu w magazynach jednostki. Tutejsza jednostka penitencjarna realizuje zapis wynikający z treści § 6 ust. 2 Instrukcji Nr 3/25 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 15 marca 2025 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami i celem zapewnienia osadzonym kobietom właściwych warunków higienicznych rozszerzyła

asortyment artykułów kantyny o wybrane środki higieniczne oraz wyposażała cele mieszkalne, w których zakwaterowane są kobiety w kosze z pokrywą przeznaczone na zużyte środki higieniczne oraz miski. Dodatkowo wskazuje się, że w jednostce występowały rzadkie awarie związane ze sterowaniem temperaturą ciepłej wody rozsyłaną po terenie jednostki. W wyniku działań podjętych przez administrację zakładu, we wrześniu 2024 r., oddane zostało nowe urządzenie bazujące na nowoczesnych systemach, które w zakresie swojego funkcjonowania odpowiada za płynną regulację urządzeń służących do wytwarzania ciepłej wody rozsyłanej na terenie jednostki, w tym do cel mieszkalnych. Dzięki powyższym działaniom zminimalizowano wystąpienie wszelkich awarii oraz sytuacji braku ciepłej wody służącej między innymi do utrzymywania higieny przez osoby pozbawione wolności.

13. W Zakładzie Karnym w Goleniowie jest aktualnie zatrudnionych 10 psychologów (6 – w dziale penitencjarnym i 4 – w dziale terapeutycznym). Liczba psychologów spełnia aktualnie obowiązujący standard określony przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Tutejsza jednostka każdorazowo podejmuje wszelkie możliwe działania celem pozyskania kandydatów na psychologów w ramach przyznanych wakatów tak, aby zapewnić efektywność oddziaływań psychologicznych.
14. Funkcjonariusze motywują osadzonych do utrzymywania kontaktu z bliskimi, w tym z dziećmi. Niejednokrotnie podejmują inicjatywę w celu realizacji widzeń lub rozmów telefonicznych z bliskimi, każdorazowo z uwagą opiniując prośby o kontakt. Osadzeni w Zakładzie Karnym w Goleniowie mogą korzystać ze wszystkich dostępnych form kontaktu m.in. widzeń, rozmów telefonicznych, rozmów poprzez komunikator Skype. Osadzeni wielokrotnie sporządzają prośby o możliwość dodatkowego kontaktu z bliskimi, które zawsze rozpatrywane są z uwzględnieniem podanych powodów. Ponadto w Zakładzie Karnym w Goleniowie realizowane są dwa programy resocjalizacyjne sprzyjające nawiązywaniu właściwych relacji rodzinnych:
 - Za rękę do wolności, w ramach którego osoby pozbawione wolności, w szczególności sprawujące opiekę nad dziećmi, mają możliwość realizacji spotkań z dziećmi poza terenem jednostki m.in. poprzez wspólne wyjścia do pizzerii, organizowane ogniska oraz
 - Długi wyrok równe szanse, realizowany przy współpracy Akademii Nauk Stosowanych w Szczecinie, w ramach którego organizowane są spotkania osadzonych z dziećmi (poza regulaminowymi godzinami widzeń) m.in. w okresie Świąt Bożego Narodzenia, podczas których dzieci osadzonych otrzymują prezenty i podarunki, organizowany jest poczęstunek i wspólne zabawy. Widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej realizowane są w sytuacji nagrodzenia tą formą zezwolenia. W związku z tym możliwość takiego widzenia uzależniona jest od zachowania samego osadzonego. Do czasu wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy zezwolenia te mogły być również udzielane w formie ulgi. Aktualne przepisy to uniemożliwiają.
15. Dokonano przeglądu wszystkich urządzeń znajdujących się na terenie jednostki służących do nawiązywania połączeń za pomocą komunikatora Skype, pod kątem sprawności ich działania oraz w zakresie funkcjonowania systemu, który odmierza czas połączenia. Ustalono, że wszystkie urządzenia były sprawne, a czas przeznaczony na wykonanie połączenia realizowanego za pośrednictwem komunikatora Skype liczony jest od momentu rzeczywistego rozpoczęcia połączenia. O zakończeniu rozmowy decyduje funkcjonariusz nadzorujący realizację rozmów, po upływie regulaminowego czasu, tj. 20 minut. W przypadku nienawiązania kontaktu w wyznaczonym terminie uzgadniany jest nowy, dogodny termin, tak aby zapewnić skuteczne połączenie osobie pozbawionej wolności z bliskimi. Dodatkowo należy nadmienić, że w 2024 r. wychodząc naprzeciw potrzebom osadzonych kobiet zorganizowano na terenie jednostki dodatkowe pomieszczenie wyposażone w cztery stanowiska służące do

- komunikowania się za pomocą wspomnianego programu.
16. Powołano komisję, która przeprowadziła przegląd stref prywatności w celach mieszkalnych oraz pomieszczeniach objętych monitoringiem, w których zastosowano maskowanie. W dniu 11 marca 2025 r. dokonano korekty stref prywatności w taki sposób, aby uniemożliwić ukazywanie intymnych części ciała osadzonych oraz wykonywanie przez nich czynności fizjologicznych, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa samych osadzonych oraz jednostki. W przypadku objęcia monitoringiem kolejnych cel mieszkalnych lub innych pomieszczeń, w których przebywają osadzeni, maskowanie dokonywane będzie z zachowaniem zasad, o których mowa powyżej.
 17. Obecnie w jednostce użytkowanych jest 30 placów spacerowych, powołana do tego komisja dokonała przeglądu wszystkich placów pod kątem konieczności wyposażenia ich w dodatkowe urządzenia do ćwiczeń oraz w zakresie wyposażenia ich w odpowiedniego rozmiaru daszki służące do ochrony osadzonych przed opadami atmosferycznymi. Według ustaleń komisji w bieżącym roku należy dokonać zakupu minimum trzech urządzeń zewnętrznych do ćwiczeń, aby doposażyć place przy pawilonach A, C i D. Komisja zaleciła także przeprowadzenie w roku 2025 stosownych prac renowacyjnych sprzętu zewnętrznego znajdującego się na placach spacerowych dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne. Dodatkowo jeden z placów spacerowych przy pawilonie C należy wyposażać w urządzenie służące do ćwiczeń przeznaczone dla osób niepełnosprawnych ruchowo, tj. poruszających się na wózku inwalidzkim. Sporządzona została odpowiednia dokumentacja do przeprowadzenia procesu zakupu ww. urządzeń, bezpośrednio po otrzymaniu asortymentu zostanie zrealizowany montaż urządzeń na wskazanych placach spacerowych. Dodatkowo należy wskazać, że na bieżąco będzie analizowana potrzeba wyposażania pozostałych placów spacerowych we wspomniany asortyment. Obecnie brak jest możliwości przebudowy placów spacerowych w zakresie użytych materiałów do ich konstrukcji oraz zmiany ich rozmieszczenia w związku z poszerzeniem widoku horyzontalnego. Jednakże w przypadku ich przebudowy wskazane zalecenia ujęte w przedmiotowym protokole zostaną wzięte pod uwagę.
 18. Wyodrębnienie w oddziałach mieszkalnych dla kobiet pomieszczeń przewidzianych w § 11 Instrukcji Nr 3/25 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 15 marca 2025 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami (uprzednio § 10 Instrukcji nr 2/2018 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami) jest aktualnie możliwe, jednakże wiązać się będzie ze zmianą przeznaczenia pomieszczeń, a co za tym idzie zmniejszeniem ilości miejsc dla kobiet odbywających karę pozbawienia wolności. Do końca I półrocza 2025 r. w pawilonach B oraz E zostaną stworzone pomieszczenia, gdzie osadzone kobiety będą mogły suszyć wypraną odzież. Pomieszczenia te zostaną wyposażone również w żelazka oraz zostaną do nich wstawione deski do prasowania.
 19. Kwestie dotyczące nauczania w Centrach Kształcenia Ustawicznego funkcjonujących przy wszystkich jednostkach penitencjarnych w kraju kierownictwo tutejszej jednostki traktuje priorytetowo. Od początku 2024 r. do dnia 17 marca 2025 r. w wyniku podjętych oddziaływań, 43 osadzonych, w tym 12 kobiet, zostało skierowanych do poszczególnych Centrów Kształcenia Ustawicznego, a wychowawcom wydano polecenie stałe związane z poszukiwaniem potencjalnych kandydatów do nauczania. Ponadto, w związku z realizacją projektu pt. "Kompleksowe działania szkoleniowo – aktywizacyjne mające na celu przygotowanie osób odbywających karę pozbawienia wolności do skutecznego powrotu na rynek pracy i do społeczeństwa po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności" współfinansowanego ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 od sierpnia ubiegłego roku do chwili obecnej 31 osadzonych kobiet zostało zakwalifikowanych do

uczestnictwa w doradztwie oraz aktywizacji zawodowej w ramach projektu FERS. Spośród nich 26 odbyło spotkanie z doradcą zawodowym. W dniach 13– 19 lutego 2025 r. w tutejszej jednostce zostały przeprowadzone zajęcia aktywizacyjno – zawodowe dla 10 skazanych kobiet w wymiarze 30 godzin. Zajęcia prowadzone były przez doradcę zawodowego Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie (na mocy podpisanego porozumienia) i stanowiły drugi etap projektu. W nadchodzących tygodniach planowane jest skierowanie kolejnych 15 osadzonych kobiet celem zakwalifikowania do udziału w doradztwie oraz aktywizacji zawodowej. W bieżącym roku w Zakładzie Karnym w Goleniowie w ramach projektu FERS planowana jest realizacja 2 kursów zawodowych dla kobiet w kierunku zdobycia kwalifikacji do wykonywania zawodu sanitariusza szpitalnego. Według założeń projektu, szkoleniem w wymienionym powyżej kierunku objętych ma zostać 16 skazanych kobiet. Zakład Karny w Goleniowie współpracuje z Akademią Nauk Stosowanych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie, w ramach której, w 2023 r. przeprowadzono 4 kursy dla 2 grup kobiet – „Autoprezentacja a rynek pracy” oraz „opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych”. W tutejszej jednostce zostanie także przeprowadzony dla osadzonych kobiet kurs bukieciarstwa z elementami pakowania i obsługą klienta. Kierownictwo Zakładu Karnego w Goleniowie podejmuje aktywne starania ukierunkowane na poszerzenie oferty edukacyjnej oraz stworzenie możliwości rozwoju zawodowego dla kobiet odbywających karę w tutejszej jednostce. Przeprowadzono rozmowę z koordynatorem Forum Pracodawców działającym przy Akademii Nauk Stosowanych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie omawiając zagadnienia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym regionu oraz pozyskania środków finansowych na działania. Zaplanowano także spotkanie z JM Rektorem wskazanej uczelni, na którym zostaną omówione plany współpracy w ramach organizacji kursów i szkoleń dla osadzonych kobiet. Należy jednocześnie nadmienić, że w dniu 18 października 2024 r. odbyło się pierwsze spotkanie profilaktyczne w Zakładzie Karnym w Goleniowie, zorganizowane we współpracy z Goleniowskim Stowarzyszeniem Kobiet z Problemem Onkologicznym "EWA". To wyjątkowa inicjatywa, której celem jest szerzenie świadomości zdrowotnej oraz promowanie profilaktyki w zakresie chorób onkologicznych wśród osadzonych kobiet. Podczas spotkania przedstawicielki Stowarzyszenia podzieliły się swoją wiedzą na temat wczesnego wykrywania chorób nowotworowych, w tym metod samobadania piersi oraz znaczenia regularnych badań profilaktycznych. Misją Stowarzyszenia jest nie tylko wsparcie emocjonalne i praktyczne dla pacjentek onkologicznych, ale także edukacja i podnoszenie świadomości na temat profilaktyki. Dzięki podpisanemu we wrześniu 2024 r. porozumieniu pomiędzy Dyrektorem Zakładu Karnego w Goleniowie, a Stowarzyszeniem odbywają się regularne spotkania edukacyjne wraz z wsparciem profilaktycznym dla osadzonych kobiet, co wpisuje się w misję szerzenia świadomości na temat zdrowia i dbania o siebie.

20. Informacja o możliwości korzystania przez osadzonych z wybranych stron internetowych zawarta jest w obowiązującym porządku wewnętrznym, znajdującym się w każdej celi mieszkalnej (taki zapis znajdował się także w porządku wewnętrznym jednostki obowiązującym w czasie przeprowadzania wizytacji) oraz Zarządzeniu nr 34/2024 Dyrektora Zakładu Karnego w Goleniowie z dnia 30 września 2024 r. w sprawie sposobu realizacji przez funkcjonariuszy i pracowników czynności związanych z udostępnianiem osobom pozbawionym wolności stanowisk komputerowych w Zakładzie Karnym w Goleniowie. Zarządzenie nr 34/2024 zostało umieszczone na tablicy ogłoszeń w każdym oddziale mieszkalnym wraz z wykazem dostępnych stron internetowych wynikających z Zarządzenia nr 60/2024 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 12 września 2024 r. w sprawie sposobów korzystania przez osoby pozbawione wolności z uprawnień realizowanych za pośrednictwem narzędzi

teleinformatycznych. Ponadto systematycznie emitowany jest poprzez radiowęzeł komunikat o możliwości korzystania z dostępnych stron internetowych.

21. Do programu szkoleń ogólnopenitencjarnych dla pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej Zakładu Karnego w Goleniowie, zarówno w pierwszym, jak i drugim półroczu 2025 r. włączono zagadnienia związane z międzynarodowymi standardami ochrony praw człowieka i prewencji tortur, praktycznym wykorzystaniem Protokołu stambulskiego, Regulami Mandeli oraz Regulami z Bangkoku, przemocą seksualną i przemocą ze względu na płeć wśród osadzonych (SGBV), zwracając uwagę na prawa kobiet, osób młodocianych, osób należących do grupy LGBTIQ+, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób wymagających szczególnego nadzoru, cudzoziemców i innych grup wrażliwych. Także w I i II półroczu 2025 r. przeprowadzone zostaną szkolenia związane z komunikacją interpersonalną i deeskalacją napięcia w sytuacjach konfliktowych, sposobami radzenia sobie ze stresem, pracy z traumą i ofiarami przemocy, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu. Wskazane wyżej szkolenia będą przeprowadzane regularnie. Ponadto w związku z zaleceniami zawartymi w raporcie oraz zapisem Instrukcji Nr 3/25 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 marca 2025 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami, dokonano zmian w Planie Szkoleń Działu Penitencjarnego w 2025 r. i na II kwartał bieżącego roku zaplanowano szkolenie kadry działu penitencjarnego z zakresu przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć wśród osadzonych oraz wrażliwości na przejawy dyskryminacji i przemocy seksualnej, z uwzględnieniem praw grup wrażliwych m.in. kobiet, osób młodocianych, należących do grupy LGBTIQ+, osób wymagających szczególnego nadzoru, cudzoziemców oraz szkolenia w zakresie świadomości płci i potrzeb skutecznego reagowania na potrzeby kobiet w różnych cyklach ich życia.

22. Zakład Karny w Goleniowie doposażył salę widzeń w dwa foteliki dla małych dzieci, osoby przybyłe na widzenie, mają do nich pełny oraz nieograniczony dostęp. W wyniku prowadzonej korespondencji przez jednostkę udało się uzyskać zapewnienie od operatora kantyny, który zobowiązał się umieścić w automatach znajdujących się w sali widzeń pieluchy jednorazowe oraz żywność przeznaczoną dla dzieci. Jednocześnie informujemy, że w ostatnim czasie nastąpiła zmiana operatora obsługującego automaty znajdujące się w salach widzeń, dlatego też administracja podjęła starania, aby wskazany asortyment został zapewniony przez nową firmę.

Ponadto informuję, że remont oddziału E III został zakończony, wykonano wszystkie przewidziane prace związane z poprawą warunków bytowych dla kobiet pozbawionych wolności. W marcu 2025 r. nastąpiło przemieszczenie osadzonych kobiet do nowo wyremontowanego oddziału. Przedmiotowy remont objął swoim zakresem między innymi następujący zakres prac:

- ułożenie gresu w celach mieszkalnych i na korytarzu,
- szpachlowanie i malowanie i ścian i sufitów,
- montaż wodoszczędnej armatury łazienkowej,
- wymiana drzwi do kąpoków sanitarnych,
- wymiana instalacji gniazd 230 V,
- wymiana instalacji oświetleniowej 230 V
- montaż instalacji TV,
- montaż systemu radiowęzła wraz z systemem interkomowym,
- przebudowa kąpoków sanitarnych w celach mieszkalnych, dodatkowo wykonano zostały prace z przeniesieniem jednej z umywalk do kąpoka sanitarnego,
- ułożenie tynku mozaikowego na korytarzu,
- dodatkowo poza harmonogramem przewidzianych prac, wszystkie cele mieszkalne zostały

wyposażone w suszarki.

W zakresie wyżywienia osadzonych została powołana komisja, która przeprowadziła przegląd magazynowanych artykułów spożywczych wykorzystywanych do produkcji posiłków. *Sprawdzono* opracowane jadłospisy dla norm wyżywienia osadzonych w Zakładzie Karnym w Goleniowie pod względem ich monotonności oraz braku warzyw i owoców w posiłkach. Nie stwierdzono na stanie magazynowym artykułów spożywczych o słabej jakości. Zakup artykułów spożywczych na potrzeby żywienia osadzonych w tutejszej jednostce odbywają się w oparciu o podpisane umowy z kontrahentami. Towar przyjmowany jest do magazynu żywnościowego po sprawdzeniu jego terminu przydatności do spożycia oraz jego jakości przez magazyniera. Osadzeni żywności są w Zakładzie Karnym w Goleniowie zgodnie z normami oraz dietami wyżywienia. Obecnie przygotowywane są posiłki dla szesnastu norm - diet, tj.:

- normy wyżywienia podstawowego „P”,
- normy wyżywienia podstawowego bez mięsa wieprzowego „P1”,
- normy wyżywienia podstawowego całkowicie bezmięsnego „P2”,
- normy wyżywienia podstawowego bez produktów pochodzenia zwierzęcego (wegańska) „P3”,
- diety lekkostrawnej „L”,
- diety lekkostrawnej bezmięsnej „L2”,
- diety lekkostrawnej spersonalizowanej „L3”,
- diety lekkostrawnej „L4”,
- diety cukrzycowej „C”,
- diety cukrzycowej insulinozależnej „Ci”,
- diety wyżywienia indywidualnego „I3” (bezmleczna),
- diety wyżywienia indywidualnego „I4” (bogatoresztkowa),
- diety wyżywienia indywidualnego „I5” (wysokokaloryczna),
- diety wyżywienia indywidualnego „I6” (wysokobiałkowa),
- diety wyżywienia indywidualnego „I8” (niskokaloryczna),
- diety wyżywienia indywidualnego „I9” (bezglutenowa).

Codziennie opracowywane są jadłospisy dla ww. norm i diet wyżywienia. Na podstawie przeglądu opracowanych jadłospisów za okres od 1 do 14 marca 2025 r. zapewniono:

- ilościową zawartość warzyw (poza ziemniakami) lub owoców w ramach dziennego wyżywienia osadzonych zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wyżywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, tj. co najmniej 300 g warzyw lub owoców dla posiłków podstawowych oraz leczniczych lekkostrawnych (w tym pochodnych), co najmniej 350-500 g warzyw oraz 200-300 g owoców na dobę dla posiłków cukrzycowych. Natomiast dla posiłków diet wyżywienia indywidualnego zawartość warzyw i owoców jest zgodna z zaleceniami lekarza,
- urozmaicenie wydawanych osadzonym posiłków zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Nr 23 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 3 kwietnia 2017 r. w sprawie realizacji wyżywienia osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Wyżywienie dla osadzonych przebywających w jednostce realizowane jest w formie trzech posiłków, odpowiednio urozmaiconych, w tym co najmniej jednego posiłku gorącego. Urozmaicenie posiłków, polega na przygotowaniu posiłków gorących wydawanych w porze obiadowej, które nie powtarzają się w okresie dziesięciu dni. Natomiast posiłki lekkostrawne i cukrzycowe oraz posiłki z uwzględnieniem wymogów religijnych i kulturowych wydawane w porze obiadowej nie powtarzają się w okresie trzech dni.

W przypadku zlecenia osadzonemu posiłku indywidualnego urozmaicenie posiłków gorących wydawanych w porze obiadowej określa lekarz. Ww. urozmaiceniu nie podlegają posiłki wydawane na śniadanie i kolację,

- minimalny dzienny koszt wyżywienia osadzonych zgodny z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wyżywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, tj. w przypadku: posiłku podstawowego – P – 4,00 zł; posiłku dla małoletnich – M – 4,40 zł; posiłku lekkostrawnego – L – 4,80 zł; posiłku cukrzycowego – Lc – 5,70 zł posiłku indywidualnego – Li – 5,80 zł; posiłku dodatkowego – Pf – 3,20 zł.

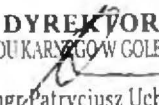
Wskazać należy, że aktualnie koszt wyżywienia osadzonych kształtuje się na wyższych stawkach niż minimalne, podane powyżej. Podejmowane będą kroki w celu dalszego urozmaicenia posiłków przygotowywanych dla osadzonych z podziałem dla poszczególnych diet pod kątem występowania owoców i warzyw. Jednocześnie należy wskazać, że w każdym przypadku zgłoszenia przez osadzonego problemów żołądkowych występujących po spożyciu posiłku informacja taka trafia do służby zdrowia celem podjęcia odpowiednich kroków. Dodatkowo, zgodnie z obowiązującymi procedurami, z każdego wydawanego posiłku pobierana jest próba do celów sanitarno – epidemiologicznych, wykonywane są również próby smakowe i organoleptyczne.

W zakresie aktywności osób tymczasowo aresztowanych należy wskazać, że w Zakładzie Karnym w Goleniowie osadzeni ci mogą uczestniczyć w organizowanych przez administrację jednostki zajęciach kulturalno - oświatowych, zajęciach sportowych w hali sportowej jednostki oraz zajęciach sportowych w świetlicy sportowej w oddziale mieszkalnym. Ww. zajęcia realizowane są w oparciu o grafiki tworzone przez wychowawców oddziału i zatwierdzone przez dyrektora jednostki. Średni czas trwania zajęć wynosi min. 60 minut, a ich częstotliwość zależy m. in. od liczebności oddziału mieszkalnego, ilości grup spacerowych i wychowawczych, które tworzy się z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego. W okresie od 1 maja do 30 września osadzeni mogą korzystać również z placu przeznaczanego do gier zespołowych. Do tego czasu nie wlicza się przysługującego osadzonym prawa do codziennego, godzinnego spaceru, który jest realizowany niezależnie od ww. aktywności. Tymczasowo aresztowani mogą brać również udział w konkursach i turniejach organizowanych przez wychowawców oddziału, jak również w konkursach ogólnozakładowych, które są organizowane przez wychowawcę ds. kulturalno – oświatowych. W konkursach tych mogą brać udział wszyscy osadzeni przebywający w Zakładzie Karnym w Goleniowie. Ponadto mogą oni także brać udział w konkursach ogólnopolskich, które są organizowane przez administrację innych jednostek penitencjarnych. Informacje o przedmiotowych konkursach udostępniane są poprzez komunikaty w radiowęźle jednostki. Osoby pozbawione wolności, za zgodą dyrektora zakładu karnego, w ramach zajęć własnych, mogą wykonywać w celach mieszkalnych różnorodne wytwory twórczości własnej i przekazywać je np. na aukcje lub inne cele charytatywne. Osadzeni mogą również korzystać z księgozbioru tutejszej biblioteki, który liczy ok. 13 500 różnorodnych pozycji, obejmujących m. in. atlasy, encyklopedie, słowniki do nauki języka obcego, książki o tematyce kryminalnej, psychologicznej, romanse, bellerystykę, fantasy itp. W 2024 r. Zakład Karny w Goleniowie pozyskał nieodpłatnie 114 książek i zakupił 53 książki na łączną kwotę 2046,25 zł. W 2025 r. zostaną zakupione nowe pozycje książkowe w celu uzupełnienia księgozbioru bibliotecznego (w ramach przyznaných środków) oraz zostaną poczynione kroki w celu pozyskania nieodpłatnych pozycji książkowych w ramach współpracy z Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną. Jednocześnie w 2024 r. zakupiono 6 szt. kodeksów karnych wykonawczych po nowelizacji. Nowelizowane akty prawne są także drukowane ze stron rządowych i w razie takiej konieczności udostępniane osadzonym. Wszyscy osadzeni mają możliwość uczestniczyć w indywidualnych lub zbiorowych posługach religijnych organizowanych przez związki wyznaniowe,

tj. kościół katolicki (3 razy w tygodniu), kościół zielonoświątkowy (1 raz w tygodniu, dla kilku grup osadzonych w jednym dniu), Zbór Świadków Jehowy (1 raz w tygodniu, dla kilku grup osadzonych w jednym dniu) oraz bractwo trzeźwości i modlitwy "Arka" (2 razy w miesiącu, dla kilku grup osadzonych kobiet w jednym dniu). Obecnie trwają ustalenia zmierzające do podpisania umowy z kościołem Adwentystów Dnia Siódmego. Obowiązujące przepisy porządku wewnętrznego określają sposób zgłoszenia chęci udziału w posługach religijnych, poprzez przekazanie oddziałowemu pisemnej informacji, podczas przeprowadzania apelu wieczornego w każdą niedzielę. Na zgłoszeniu osadzony określa, czy posługa ma być indywidualna czy grupowa.

Ponadto funkcjonariuszom przypomniano o zasadach, na jakich poruszają się w obrębie oddziałów mieszkalnych osadzone zakwalifikowane do odbywania kary pozbawiania wolności w zakładzie karnym typu półotwartego.

Zakład Karny w Goleniowie podejmuje wszelkie działania, które mają na celu zapewnienie osobom pozbawionym wolności przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej. Nadesłany Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur wskazał obszary, w których podjęcie dodatkowych starań skutkowało poprawą sytuacji osadzonych. Uwzględnienie zalecań zamieszczonych w Raporcie korzystnie wpłynęło także na kadre tutejszej jednostki, która przez odbycie szeregu szkoleń może sprawniej i z większą świadomością wykonywać nałożone na nią obowiązki.

DYREKTOR
ZAKŁADU KARNEGO W GOLENIOWIE

ppłk mgr Patrycjusz Uchroński

Wykonano w 2 egz.:

1. Adresat + wiadomość e-mail: biurorzecznika@brpo.gov.pl
2. a/a

Koszalin, dnia 18 kwietnia 2025 roku

OI.OP.074.1.2025.SR

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2025 -04- 29
ZAL.	NR

Pan
Rafał Kulas
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 lutego 2025 roku sygn. KMP.571.17.2024.JW w sprawie raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Goleniowie uprzejmie informuję, że poprawione i uzupełnione stanowisko dyrektora ww. jednostki w obecnym kształcie spotkało się z moją akceptacją.

Potrzeby finansowe Zakładu Karnego w Goleniowie na realizację zaleceń wymagających nakładów firmowych zostaną uwzględnione przy podziale środków, w ramach możliwości finansowych Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Koszalinie i uzależnione są od wysokości środków otrzymywanych w zatwierdzonym planie wydatków budżetowych na dany rok.

Jednocześnie informuję, że w jednostkach okręgu koszalińskiego kontynuowane są prace mające na celu poprawę warunków bytowych osób pozbawionych wolności.

Wykonano w 2 egz.:

1 – adresat,
/przesłano także drogą elektroniczną/
2 – a/a.

▲ ▲
w Koszalinie
SPE
mjr Anna Janiga